

IPU

Marija Stagličić

Graditeljstvo Zadra
od klasicizma do secesije

Studije i monografije Instituta za povijest umjetnosti
knjiga 45

GRADITELJSTVO ZADRA
OD KLASICIZMA DO SECESIJE

Marija Stagličić

Izdavač

Institut za povijest umjetnosti
Ulica grada Vukovara 68/3, 10 000 Zagreb
www.ipu.hr

Za izdavača

Milan Pelc

Urednik

Ratko Vučetić

Recenzenti

Pavuša Vežić
Marko Špikić

Fotografija na naslovnici

Pogled na Novu obalu prije izgradnje hotela "Bristol"(1900.),
stara fotografija (Narodni muzej, Zadar)

Objavljivanje ove knjige potpomognuto je sredstvima
Ministarstva kulture Republike Hrvatske, Ministarstva
znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske, te
Zaklade HAZU.

Graditeljstvo Zadra od klasicizma do secesije

Marija Stagličić

Zagreb, 2013.

7	<i>Predgovor</i>	89	Providurova palača
11	I. Uvod	91	Kuće Cosmacendi i Drioli
16	II. Urbanistički i arhitektonski zahvati u ratnim godinama od 1797. do 1813.	95	Kavana Central
24	III. Razdoblje klasicizma (1804. – 1868.)	95	Carinarnica i Kirchmayerova zgrada
25	Urbanistički zahvati	97	Zvonik zadarske katedrale
33	Crkvena izgradnja	100	Zgrada na Poljani pape Aleksandra III. kbr. 7
40	Državna i vojna izgradnja	101	Hotel "Bristol"
47	Novo kazalište	105	Licej sv. Dimitrija
49	Stambena izgradnja	107	Sudbena palača
51	Život u gradu	111	Srpska ženska škola
59	IV. Neostilsko i secesijsko razdoblje (1868. – 1918.)	111	Hrvatska čitaonica
61	Nastajanje novoga grada – rušenje zidina (1868. – 1890.)	111	Kuća Marčelić
67	Izgradnja na Novoj obali (1875. – 1906.)	113	Zgrada u Ulici braće Vranjanina kbr. 9/1
70	Prijedlog regulacijskog plana, oko 1906. godine	115	Palača vojnoga komandanta
73	Pojedini zahvati vezani uz urbanistički razvoj	115	Kuća Ane Kolanović
87	V. Zgrade u Gradu	116	Narodna banka
87	Kneževa palača	117	Zgrada Austrougarske banke
		121	Zgrada bersaljera
		121	Škola za obrt i zanate
		123	Kuća Dunatov
		123	Kinodvorana
		125	Kuća Biankini
		129	VI. Ravnice, Jazine, Kolovare, Arbanasi
		129	Kuća Golles
		129	Kuća Ćirila Metoda Ivekovića

131	Kuća Wolff	165	Vila Meichsner
131	Perlinijeve najamne zgrade	165	Vila Tripalo
135	Zgrada Paparella	167	Vila Battara i vila Cristo
135	Kuća Vrbinšak	167	Vila Marčetić
137	Crkva Gospe Loretske	167	Kuća Luxardo
139	Kuća Elene Relja	171	Vila Tamino
139	Kuće Gonano	173	Vila Žička
139	Kuća Kostejšek	173	Kuća Vlahov
147	VII. Voštarnica, Brodarica	177	Vila Siega
147	Kuća obitelji Andrović	177	Vila Škarica
149	Vila "Catarina"	177	Obala kneza Trpimira kbr. 5
149	Vila "Ida"	179	Ulica M. Krleže kbr. 8 i 14
151	Kuća Gilardi	179	Ulica I. Meštovića 57
153	Kuća Cepernić	179	Život u gradu
153	Vila Pirih	187	VIII. Kronologija izgradnje
153	Izgradnja na Branimirovoj obali	195	<i>Sažetak</i>
153	Vila "Filomena"	199	<i>Bilješke</i>
155	Kuća Filippi	221	<i>Summary</i>
155	Kuća Čorak	226	<i>List of illustrations</i>
155	Kuća Godnig	231	<i>Riassunto</i>
157	Kuća Dobrović i kuće Crivelli	239	<i>Popis kratica</i>
159	Perlinijeve zgrade na Voštarnici i Brodarici	240	<i>Literatura</i>
161	Izgradnja na Obali kneza Trpimira	243	<i>Arhivski izvori</i>
161	Vila Giovannija Smiricha	244	<i>Kazalo</i>
161	Vila Bugatto	249	<i>Podaci o autorici</i>
161	Vila Eligija Smiricha	252	<i>Plan grada s označenom izgradnjom od klasicizma do secesije</i>
165	Vila Colombani		

Sažetak

Tijekom 19. stoljeća, što je vremenski okvir izlaganja u ovoj knjizi, u Zadru je došlo do značajnih promjena u graditeljstvu. Prateći razvoj arhitekture i urbanizma, mogu se uočiti dvije stilske cjeline koje obilježavaju to razdoblje: *klasicizam* i *historicism*. Kako u graditeljstvu, tako i u likovnim umjetnostima, klasicizam obilježava prvu polovinu 19. stoljeća, a historicizam se javlja sredinom stoljeća i traje do Prvoga svjetskog rata. Početkom 19. stoljeća klasicizam se miješa s baroknom tradicijom, a od tridesetih godina prevladava njegov čisti oblik. Historicism se odlikuje slobodnom reinterpretacijom svih prijašnjih stilskih razdoblja, uključujući barok i klasicizam. Da bi se lakše pratila i sagledala ova stilska razlika unutar 19. stoljeća, sadržaj ovog teksta je podijeljen u dvije cjeline: jednu koja se odnosi na klasicizam i drugu koja obrađuje spomenicima obimnije razdoblje historicizma. Iako je prijelaz iz klasicizma u historicizam nastupio pedesetih godina 19. stoljeća, u sadržaju samog teksta razdoblje klasicizma zaključeno je godinom 1868. Ta je godina u povijesnom, političkom i nadasve urbanističkom razvoju grada bila prijelomna jer je od tada Zadar prestao biti vojna utvrda. To je značilo da su stoljetne gradske zidine i utvrde postale općinsko vlasništvo. Zbog potrebe za novim građevinskim zemljištem na poluotoku zidine na jugozapadnoj obali tada su većim dijelom bile porušene. Od te godine otpočinje izlaganje o historicizmu, stilu koji se početkom 20. stoljeća obogaćuje secesijom i traje do Prvoga svjetskog rata.

Pojava *klasicizma* u Zadru se podudara s razdobljem Napoleonovih ratova i povezana je s uvođenjem novoga upravnog i društvenog sustava. Javlja se na samom prijelazu iz 18. u 19. stoljeće, kad je austrijska vlast počela utirati stazu za nove civilizacijske smjerove u Dalmaciji. Za vrijeme kratkog razdoblja prve austrijske uprave (1797. – 1806.) uvodi se prometna povezanost sa sjevernom Hrvatskom putem pošte, a istodobno se uvodi tiskarstvo, petrolejska rasvjeta (1798.) i osnovno školovanje (1803. – 1804.). Značajne promjene u urbanizmu i arhitekturi nisu mogle biti realizirane tijekom tako kratke vladavine. Ipak, u to vrijeme izgrađen je Gradski sat. Iako manje značajan zbog svoje prevladavajuće barokne strukture, postao je nova vertikala unutar već oblikovanoga gradskog trga. Obnova bivše Kneževe palače (1804. – 1807.) posebno je značajna. Nju je izveo Šibenčanin Frane Zavoreo, i time uveo klasicizam u zadarsku arhitekturu.

Francuska uprava trajala je još kraće (1806. – 1813.) i to je bio razlog zašto klasicističke urbanističke ideje nisu bile ostvarene. Drugi razlog bila je činjenica da je Zadar bio vojni logor, pa klasicističke ideje nisu mogle biti realizirane tako lako kao što je to maršal Marmont mogao uraditi u Splitu, a umjesto toga su poduzimani samo vojni radovi. Na gradskim zidinama bile su raspoređene vojne baterije, a brojne crkve i samostani su zatvoreni i pretvoreni u vojarne i skladišta baruta.

Ipak, Zadar je postao kolijevka klasicističkih ideja zahvaljujući studiju arhitekture koji je nakratko osnovan u Zadru (1806. – 1812.). Jedna generacija studenata školovana je na idejama Canovina učenika, rimskog klasicista Basilija Mazzolija.

Francuska uprava se iskazala na polju civilnog inženjerstva. Posebno uspješna i značajna bila je izgradnja cestovne mreže koja je trebala povezivati dalmatinske gradove, a isto tako jadransku obalu sa sjevernom Hrvatskom i Bosnom. Važni radovi provodili su se na isušivanju močvara i reguliranju riječnih tokova.

Prve dvije dekade 19. stoljeća u zadarskom civilnom inženjerstvu obilježili su inženjeri koji su bili školovani i radili u vrijeme Mletačke Republike. Oni su uglavnom bili domaći majstori, među kojima se svojim klasicističkim idejama isticao F. Zavoreo. Poslije njega su slijedila imena doseljenih inženjera i arhitekata, od kojih su neki ostvarili najbolja klasicistička djela na ovom području. Domaći inženjeri i graditelji teško su prihvaćali novi stil jednostavnih i strogih linija. Barokni ukus i tradicija trajali su dugo, tako da su se tek od prve trećine stoljeća počele graditi klasicističke obiteljske kuće, a od sredine stoljeća Zadar je počeo poprimati izgled austrijskoga provincijskog centra.

Sredinom stoljeća, doseljeni arhitekti i inženjeri, koji su preseljavani diljem Austrijskog Carstva, širili su klasicizam u Zadru. U početku su izrađivali veće i ambicioznije projekte koji su se rijetko ostvarivali zbog nedostatka novca. Ako su bili izvedeni, zgrade su poprimale vrlo jednostavan i skroman izgled. Među arhitektima se izdvajaju Luigi de Romanò iz Krfa i Paul Hatzinger iz Osijeka, a posebno se istaknuo Valentino Presani iz Udina, koji je u Zadru radio dvanaest godina, i uglavnom bio zaokupljen složenim problemima arhitekture i urbanizma.

Za vrijeme klasicizma Zadar je postupno gubio obilježja utvrde i poprimao izgled administrativnoga glavnog grada. Provedeni su novi urbanistički zahvati kao što je uvođenje vodovoda, prenamjena bastiona Grimani u park i položeni su temelji novoga groblja izvan gradskih zidina. Na mjestima zatvorenih crkava podignute su stambene kuće, uređene su ulice i gradski trgovi, a posebna se pozornost obraćala na gradsku čistoću. Provedeni su i odvodni kanali, a stare gradske cisterne su obnovljene. Luka je dobila trgovačko značenje, promet je bio pojačan i potaknuo je obnovu lučke obale i ponovno otvaranje gradskih vrata u sjevernim zidinama da bi se skratio put od lučke obale do tržnice u zapadnom dijelu grada. Konačno, bio je obnovljen i proširen most između Kopnenih vrata i Srednjih vrata, jedini kopneni prilaz gradu.

Klasicizam je u Zadru trajao do sredine 19. stoljeća, ali nije donio bitne izmjene u urbanizmu. Stoga tekst o zadarskom klasicizmu donosi opise pojedinih zahvata kao što je izgradnja škole (1823.), zatvora (1829.), vojarnje (1845.) i Teološkog seminara (1866.), kao i obnove građanske bolnice (1823.), Nadbiskupske palače (1829.) i zvonika Sv. Frane (1849.). U tekstu o klasicizmu donose se i brojni neostvareni projekti. Na kraju izlaganja o klasicizmu opisane su i one historicističke zgrade podignute do 1868. godine, kao što je Novo kazalište (1865.), obnova samostanskog krila Sv. Frane (1858.) i obnova crkve sv. Mihovila (1869.).

Razdoblje *historicisma* u Zadru traje od sredine 19. stoljeća do Prvoga svjetskog rata, i obilježeno je snažnim razvojem arhitekture i urbanizma. Urbanizam *historicisma* rješava složena pitanja oblikovanja grada koji se širi na područja prijašnjih

predgrađa. Nakon proglašenja Zadra otvorenim gradom 1868. godine započelo se s rušenjem onih dijelova utvrda koje su ometale ulazak u grad s kopna i mora. Tako su s kopnene strane srušena utvrđena Vrata Erizzo (1873.) i Srednja vrata (1869.), a drveni most zamijenjen je zidanim kamenim mostom (1874. – 1877.). Na sjevernoj obali srušen je bastion sv. Dimitrija (1872.), a na zapadnom dijelu poluotoka snižen je bastion sv. Nikole (1873.). Ostali bastioni sa sjeverne strane nisu srušeni jer je njihovom širinom tekla poštanska cesta. Jugozapadne zidine koje su se protezale od bastiona sv. Nikole do utvrde Citadela u potpunosti su srušene (1873.), a na njihovu je mjestu izgrađena Nova obala na kojoj je podignuto šesnaest visokih trokatnica. Usporedno s obalom otvorena je i nova široka cesta čime je ostvaren kružni tok prometa na poluotoku.

Urbanističko planiranje proširilo se i na kopneno predgrađe na kojem je do Prvoga svjetskog rata niknuo novi Zadar. Jugoistočno od nekadašnjega grada-utvrde bila su predgrađa Ravnice, Jazine, Kolovare i naselje Arbanasi. Na tom su se dijelu većinom podizali gospodarski objekti: skladišta, mlinovi, tvornica tjestenine, pekarnice, klaonica, ledana i električna centrala na parni pogon (1894.). Na Kolovarama je podignuta Pokrajinska bolnica (1887.), a u sačuvanoj utvrđi Forte nova pješačka vojarna (1873.). Gradsko groblje je opremljeno arkadama i kapelom (1866.), a podignuta je i kapelica na pravoslavnom groblju (1810.). U urbanističke zahvate spada i izgradnja novog vodovoda (1901.), kao i novi sustav odvodnje (1902. – 1908.).

Sjeverno od duboke zadarske uvale pružale su se od istoka prema zapadu predgrađa Voštarnica, Brodarica i Puntamika. Za Voštarnicu je planirana ortogonalna mreža prometnica i miješana izgradnja industrijskih i stambenih objekata. Prema dnu uvale planiran je most između kopna i poluotoka, a na predjelu Jazina trebala se izgraditi željeznička postaja (1906.; neostvoreno). U predgrađu Brodarica, osim dviju tvornica likera (Vlahov i Luxardo), karakteristična je izgradnja historičističkih i secesijskih ladanjskih vila okruženih vrtovima. Na području Puntamike bila je planirana izgradnja lječilišnoga hotelskog sklopa (1910.; neostvoreno).

Prve sačuvane građevine historicizma nastaju oko 1857. godine u neogotičkom stilu (franjevački samostan i crkva sv. Mihovila). Neogotika se nije dugo zadržala, a izgradnjom Novog kazališta (1864.) prevladao je stil neorenesanse kao odabrani način izgradnje reprezentativnih objekata. Osnovni pečat zadarskoj arhitekturi s kraja 19. stoljeća davao je neoklasicistički niz (u Drugom svjetskom ratu porušenih) palača na Novoj obali i neorenesansni reprezentativni objekti (kazalište, sud, banka). Ta dva historijska stila, bliska po svom ishodištu, bila su službeno preporučena. Pri gradnji javnih građevina prevladavao je stil austrijskih arhitekata (Beč, Graz), ali značajan sloj naglo obogaćene buržoazije bio je skloniji neoklasicističkom stilu talijanskih centara (Trst, Venecija). Krajem 19. i početkom 20. stoljeća gradi se cijela četvrt ladanjskih vila na Brodarici na kojima prevladava stil bečke secesije.

Brojna privatna izgradnja daje šaroliku sliku od neoklasicizma preko neogotike do romantičarskih višestilskih mješavina, posebno u vrijeme prodora secesijske arhitekture (oko 1905.). Iako nije poznato da je zadarska sredina dala secesijskog arhitekta, sačuvano je nekoliko čistih secesijskih građevina (Austrijska banka,

1909.; Obrtna škola, 1909.) i više obiteljskih vila (Tripalo, 1907.; Battara, 1907.; Žička, 1911.). Potkraj razmatranog razdoblja zadarska arhitektura se račva u dva smjera. S jedne strane se ustrajava na historicizmu (vila Siega, 1913.), a s druge se strane usvajaju nove mogućnosti moderne gradnje (kuća Biankini, 1914.)

Od druge polovine 19. stoljeća pa do Prvoga svjetskog rata Zadar je u znaku velike građevinske djelatnosti, zbog čega se tu zapošljavaju stručnjaci iz raznih krajeva tadašnje Carevine pa čak i drugih europskih zemalja, a ne isključivo zadarski arhitekti. Inženjeri i arhitekti koji su izravno sudjelovali u izgradnji mogli bi se podijeliti u tri osnovne skupine:

- domaći ili udomaćeni stručnjaci;
- oni koji su neko vrijeme službovali u Zadru;
- vanjski, koji nikada nisu živjeli ni službovali u Zadru.

U prvu bi skupinu ulazili brojni zidari, građevinari i poduzetnici iz čijeg su se kruga povremeno školovali inženjeri i arhitekti, kao na primjer iz obitelji Tamino i Mazzoni. Ostali domaći majstori bili su pretežito ljudi koji su veći dio ili cijelo svoje službovanje proveli u Zadru. Tu možemo nabrojiti inženjere i arhitekate kao što su Michael Gillhuber, Ludovik Wolff, Petar Testa, Antonio Bacicchi, Lorenzo Pividori, Tiburzio Alacevich, Eneja Nikolić i građevinske tehničare Antona Matzenika, Giorgija Marcocchia i Matiju Matanovića. Treba spomenuti i Giovannija Smiricha, koji je kao profesor, konzervator i član Društva za poljepšavanje grada utjecao na izgled Zadra.

Između mnogih koji su radili u Građevinskom odjelu Namjesništva, ovdje ćemo istaknuti samo jedno ime – Ćirila Metoda Ivekovića, koji je od 1896. do svoga odlaska u Zagreb (1920.) službovao u Zadru.

Od vanjskih arhitekata i inženjera čiji su projekti bili ostvareni navodimo ove: Enrico Trevisanato (Novo kazalište, 1864. – 1865.), Thomas Graham Jackson (dovršenje zvonika katedrale, 1894.), Carl Schwarz (vodovod, 1901.), Karl Susan (Licej sv. Dimitrija, 1901. – 1906.), Spinler i Fontana (zgrada suda, 1902. – 1904.), Giorgio Polli (Banco popolare, 1908.), Rudolf Melichar (Austrougarska banka, 1909.), Prociukiewicz (vila Žička, 1911.).

Historicizam je značajno razdoblje novog oblikovanja stare zadarske jezgre i začetak modernoga grada na obližnjem kopnenom predgrađu. Nažalost, velika oštećenja koja je grad doživio u Drugom svjetskom ratu umanjila su sliku onoga što je bilo ostvareno. Ako tomu pridodamo neostvarene projekte (željeznički kolodvor, ortogonalni raster ulica na Voštarnici, hotelski sklop na Puntamiki), tek tada možemo dobiti potpunu sliku vizije i nastojanja tadašnjih arhitekata da osmisle moderni Zadar.

- Allgemeines Lexikon der bildende Künstler von der Antike bis zur Gegenwart*, (ur.) Ulrich Thieme, Felix Becker, Bd. I–37, Leipzig, 1907.–1950.
- DRAŽEN ARBUTINA, Glavna obilježja urbanističkog razvoja Zadra: 1918.–1944., Zadar, 2007.
- LORENZO BENEVENIA, A proposito di alcune iscrizioni lapidarie Venete in Zara, u: *Annuario Dalmatico*, v (1890.), 139–187.
- LORENZO BENEVENIA, La chiesa di S. Francesco di Zara, u: *Rivista Dalmatica*, v/I (1909.), III–149; v/II (1911.), 297–350.
- ANGELO DE BENVENUTI, Riva Vittorio Emanuele III., u: *Il Dalmatino*, XII (1934.), 52–56.
- ANGELO DE BENVENUTI, Zara nella cinta delle sue fortificazioni, Milano, 1940.
- ANGELO DE BENVENUTI, Storia di Zara dal 1409 al 1797, Milano, 1944.
- ANGELO DE BENVENUTI, Storia di Zara dal 1797 al 1918, Milano, 1953.
- CARLO FEDERICO BIANCHI, Zara cristiana, I., Zadar, 1877.
- CARLO FEDERICO BIANCHI, Zara cristiana, II., Zadar, 1879.
- CARLO FEDERICO BIANCHI, Fasti di Zara: religioso-politico-civili: dall'anno 1184 av. Cr. sino all'anno 1888 dell'era volgare, Zadar, 1888.
- GIUSEPPE BORRELLI DE ANDREIS, Il Nuovo Piano Regolatore di Zara, Capitale della Dalmazia, u: *Rivista "Urbanistica"*, 4 (1942.).
- CARLO CECHELLI, Catalogo delle cose d'arte e di antichità d'Italia – Zara, Roma, 1932.
- ĐURĐICA CVITANOVIĆ, Arhitekt Kuno Waidmann, Zagreb, 1969.
- GIROLAMO DANDOLO, La caduta della Repubblica di Venezia, ed i suoi ultimi cinquant'anni, Venezia, 1855.
- TULLIO DANDOLO, Ricordi, Assisi, 1868.
- ALESSANDRO DUDAN, La Dalmazia nell'arte Italiana II, Milano, 1922.
- LELJA DOBRONIĆ, Zagrebački arhitekti Hönigsberg i Deutsch, Zagreb, 1965.
- DONATO FABIANICH, Convento il più antico dei frati minori in Dalmazia, Prato, 1882.
- TEREZA GANZA-ARAS, Zadužbina i Licej sv. Dimitrija u Zadru, u: *Historijski zbornik*, XLIII/I (1990.), 197–208.
- FRIDRIK ANTUN GALVANI, Il re d'armi di Sebenico, Venezia, 1884.
- JULIJE GRABOVAC, Zadar u vrijeme druge austrijske vlasti, u: *Zadar: geografija, ekonomija, saobraćaj, povijest, kultura: zbornik*, (ur.) Jakša Ravlić, Zagreb, 1964., 207–248.
- NADA GRČEVIĆ, Fotografija devetnaestog stoljeća u Hrvatskoj, Zagreb, 1981.
- ANDELA HORVAT, RADMILA MATEJČIĆ, KRUNO PRIJATELJ, Barok u Hrvatskoj, Zagreb, 1982.
- Il Piano Regolatore di Zara*, Roma, 1939.
- RADOVAN IVANČEVIĆ, Historicizam i historija, u: *Život umjetnosti*, 28 (1979.), 48–54.
- STJEPAN IVANČIĆ, Povjestne crte o samostanskom III. redu s. o. Franje po Dalmaciji, Kvarneru i Istri i poraba glagolice u istoj redodržavi, Zadar, 1910.
- THOMAS GRAHAM JACKSON, Dalmatia, the Quarnero and Istria, I., Oxford, 1887.
- ROMANO JELIĆ, Zdravstvo u Zadru i njegovu području, Zadar, 1978.
- BORIS JURIĆ, Turizam zadarskoga kraja: s osnovama turističke teorije i politike, Zadar, 1985.
- DUŠKO KEČKEMET, Preteče Jadranske magistrale, u: *Jadranska magistrala: Rijeka – Split – Dubrovnik*, Zagreb, 1965., 3–18.
- DUŠKO KEČKEMET, Počeci kinematografije i filma u Dalmaciji: (1897–1918), Split, 1969.
- DUŠKO KEČKEMET, Vicko Andrić, arhitekt i konzervator, 1793–1866, Split, 1993.
- NADA KLAIĆ, IVO PETRICIOLI, Zadar u srednjem vijeku do 1409., Zadar, 1976.
- GIUSEPPE BATTISTA LOCATELLI, La necropoli udinese inventata e descritta per VALENTINO PRESANI, Udine, 1864.
- IVO MAROEVIĆ, O historizmu u Zagrebu, u: *Peristil*, 20 (1977.), 123–144.

- LUIGI MASCHEK, Manuale del Regno di Dalmazia, Zadar, 1872.
- LJUBOMIR MAŠTROVIĆ, 150 godina zadarske gimnazije, Zadar, 1954.
- KRSTO MERKIĆ, Suvremeni vodovod i njegovo značenje u razvoju Zadra od 1901. do 1904. godine, u: *Zadarski vodovodi*, (ur.) Krsto Merkić, Velimir Šušak, Zadar, 1976., 31–39.
- SLAVKO MULJAČIĆ, Kronološki pregled izgradnje Splita u XIX. i XX. stoljeću (1806–1958), u: *Zbornik Društva inženjera i tehničara u Splitu*, (ur.) Slavko J. Širišević, Split, 1958., 61–96.
- SLAVKO MULJAČIĆ, Historijati izgradnje priobalnog pojasa u splitskoj luci, od Matejuške do Sustipana (1850–1960), u: *Urbs*, 1959.–1960. (1961.), 43–66.
- ANGELO NANI, Notizie storiche della città di Zara, Zadar, 1883.
- ŠIME PERIČIĆ, MARIJA STAGLIČIĆ, ANTUN TRAVIRKA, GLORIJA RABAC, ZVJEZDANA RADOS, Zadar za austrijske uprave, Zadar, 2011.
- IVO PETRICIOLI, Urbanistički razvoj zadarske luke, u: *Pomorski zbornik*, 2 (1962.), 1453–1466.
- IVO PETRICIOLI, Bilješke o umjetnosti XIX. st. u Zadru, u: *Zadar: geografija, ekonomija, saobraćaj, povijest, kultura: zbornik*, (ur.) Jakša Ravlić, Zagreb, 1964., 581–587.
- IVO PETRICIOLI, Ikonografija Zadra do pada Mletačke Republike, u: *Radovi Instituta Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Zadru*, XI–XII (1965.), 493–529.
- IVO PETRICIOLI, Lik Zadra u srednjem vijeku, u: *Radovi Instituta Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Zadru*, XI–XII (1965.), 143–186.
- IVO PETRICIOLI, Prilozi poznavanju renesanse u Zadru, u: *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, 6 (1969.), 85–100.
- IVO PETRICIOLI, Povijesni i umjetnički spomenici u Zadru: vodič, Zadar, 1973.
- IVO PETRICIOLI, Lik Zadra kroz stoljeća, katalog izložbe, Zadar, 1975.
- IVO PETRICIOLI, Izoliranje crkve sv. Donata u Zadru godine 1930–31, u: *Diadora*, 9 (1980.), 493–501.
- IVO PETRICIOLI, Tragom kipara “Paulusa de Sulmona”, u: *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji (Fiskovićevo zbornik I)*, 21 (1980.), 252–265.
- IVO PETRICIOLI, Tragom srednjovjekovnih umjetnika, Zagreb, 1983.
- IVO PETRICIOLI, Srednjovjekovnim graditeljima u spomen, Split, 1996.
- IVO PETRICIOLI, PAVUŠA VEŽIĆ, Izvještaj o istraživanju i konzerviranju ostataka bazilike sv. Tome u Zadru, u: *Godišnjak zaštite spomenika kulture u Hrvatskoj*, 1 (1975.), 101–110.
- MIRNA PETRICIOLI, Gradski perivoj u Zadru, u: *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji (Priateljstvo zbornik II)*, 33 (1992.), 543–554.
- MIRNA PETRICIOLI, Zadarski vrtovi i perivoji, Zadar, 2011.
- STANKO PIPLOVIĆ, Djelovanje arhitekta B. Mazzolija u Dalmaciji, u: *Peristil*, 20 (1977.), 99–101.
- STANKO PIPLOVIĆ, Još nešto o radu Mazzolija u Dalmaciji, u: *Peristil*, 24 (1981.), 137–140.
- JOSIP POSEDEL, Zadar 1797–1813., u: *Zadar: geografija, ekonomija, saobraćaj, povijest, kultura: zbornik*, (ur.) Jakša Ravlić, Zagreb, 1964., 195–205.
- MARCO POZZETTO, La Scuola di Wagner 1894–1912, Udine, 1981.
- VALENTINO PRESANI, Riduzione del Cimitero di Zara, Trieste, 1854.
- TOMISLAV RAUKAR, IVO PETRICIOLI, FRANJO ŠVELEC, ŠIME PERIČIĆ, Zadar pod mletačkom upravom: 1409–1797, Zadar, 1987.
- GIUSEPPE SABALICH, Guida archeologica di Zara, Zadar, 1897.
- GIUSEPPE SABALICH, Cronistoria aneddotica del Nobile Teatro di Zara (1781–1881), Zadar, 1922.
- Samostan sv. Frane u Zadru: zbornik radova*, (ur.) Justin V. Velnić, Zadar, 1980.
- MARIJA STAGLIČIĆ, Izgradnja Gradskog sata u Zadru, u: *Radovi Filozofskog fakulteta u*

- Zadru, 16 (1977.), 139–144.
- MARIJA STAGLIČIĆ, Frane Zavoreo i pojava klasicizma u Zadru, u: *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, 18 (1979.), 227–234.
- MARIJA STAGLIČIĆ, Klasicist Valentino Presani u Dalmaciji, u: *Peristil*, 22 (1979.), 125–136.
- MARIJA STAGLIČIĆ, Izgradnja Kneževe i Providurove palače u Zadru, u: *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, 20 (1981.), 75–92.
- MARIJA STAGLIČIĆ, Klasicistička obnova Nadbiskupske palače u Zadru, u: *Peristil*, 24 (1981.), 131–136.
- MARIJA STAGLIČIĆ, Zvonik katedrale u Zadru, u: *Peristil*, 25 (1982.), 149–158.
- MARIJA STAGLIČIĆ, Neogotička obnova franjevačkih samostana u Zadru, u: *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, 24 (1985.), 99–105.
- MARIJA STAGLIČIĆ, Neostilska arhitektura u zadarskoj regiji, u: *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji*, 25 (1985.), 229–258.
- MARIJA STAGLIČIĆ, Još o zvoniku zadarske katedrale, u: *Peristil*, 30 (1987.), 143–146.
- MARIJA STAGLIČIĆ, Graditeljstvo u Zadru: 1868–1918, Zagreb, 1988.
- MARIJA STAGLIČIĆ, Prilozi međuratnoj izgradnji u Zadru, u: *Čovjek i prostor*, 7–8 (1989.), 18–19.
- MARIJA STAGLIČIĆ, Obnova samostana sv. Krševana u 19. stoljeću, u: *1000 godina Samostana Svetog Krševana u Zadru*, zbornik, (ur.) Miroslav Granić, Stijepo Obad, Ivo Petricioli, Zadar, 1990., 343–352.
- MARIJA STAGLIČIĆ, Il clasicista Valentino Presani in Dalmazia, u: *Arte documento*, 9 (1995.), 171–176.
- MARIJA STAGLIČIĆ, Klasicizam u Zadru, Zagreb, 1996.
- MARIJA STAGLIČIĆ, Neostilska arhitektura u Dalmaciji, u: *Historicizam u Hrvatskoj I. i II.*, katalog izložbe, (ur.) Vladimir Maleković i dr., Zagreb, 2000., 230–237 i 567–579.
- MARIJA STAGLIČIĆ, Osvrt na graditeljstvo u Zadru od pada Mletačke Republike (1797.) do talijanske kapitulacije (1943.), u: *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, 24 (2000.), 73–78.
- MARIJA STAGLIČIĆ, Barokni ljetnikovac obitelji Lantana na otoku Ugljanu, u: *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, 25 (2001.), 159–164.
- MARIJA STAGLIČIĆ, Utjecaj srednjoeuropske arhitekture 19. stoljeća na tradicionalnu mediteransku gradogradnju u Zadru, u: *Smotra: časopis Hrvatsko-njemačkog društva za kulturnu, znanstvenu i gospodarsku suradnju*, 7–8 (2004.), 53–59.
- MARIJA STAGLIČIĆ, Barokizmi i klasicizmi u Dalmaciji, u: *Sic ars deprenditur arte: zbornik u čast Vladimira Markovića*, (ur.) Sanja Cvetnić, Milan Pelc, Daniel Premerl, Zagreb, 2009., 485–494.
- 150 godina Arheološkog muzeja u Zadru, katalog izložbe, Zadar, 1982.
- KRSTO STOŠIĆ, Galerija uglednih Šibenčana, Šibenik, 1936.
- MATE SUIĆ, Zadar u starom vijeku, Zadar, 1981.
- JUSTIN VELNIĆ, Samostan sv. Frane u Zadru, u: *Samostan sv. Frane u Zadru: zbornik radova*, (ur.) Justin V. Velnić, Zadar, 1980.
- PAVUŠA VEŽIĆ, Nadbiskupska palača u Zadru, u: *Peristil*, 22 (1979), 17–36.
- PAVUŠA VEŽIĆ, *Platea civitates Jadre* – prostorni razvoj Narodnoga trga u Zadru, u: *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji (Petriciolijev zbornik II.)*, 36 (1996.), 337–360.
- PAVUŠA VEŽIĆ, Muzej stakla u Zadru, u: *Kvartal*, v/4 (2008.), 8–12.
- CONSTANT VON WURZBACH, *Biographisches Lexikon des Kaiserthums Österreich*, VIII, Wien, 1862.

Kazalo

KAZALO IMENA

A

Alačević (Alacevich), Tiburzio 61, 152-153, 193, 198
Alačević, obitelj 67
Alfred, vojvoda od Edinburga 179
Andrić, Vicko 17
Andrović, Đurđica 215
Andrović, Nikola 147, 218
Andrović, obitelj 79, 146-147, 149, 151, 215-216, 218
Andrović, Petar 215
Arneri, obitelj 67

B

Bächer, viši inženjer 206
Bacicchi, Antonio 61, 101-102, 108, 111, 189, 191-192, 198, 212, 214, 216-217
Bakmaz, Mihovil (Mile) 59, 95
Bakmaz, Paško (Pasquale) 99, 121
Bakmaz, Vladimir 95
Bartsch, Francesco 25
Basilisco, obitelj 206
Battara, Josip 167, 217
Battara, obitelj 35, 198
Battara, Petar 215
Begna, gradonačelnik 205
Begna, obitelj 116, 213
Begna-Borelli, obitelj 206
Benedetti, Antonio 53
Benevenia, Lorenzo 205, 208-209
Benvenuti, Angelo de 67, 202
Berettini, Ivan (Giovanni) 49, 89, 208
Bersa, Bruno 206
Bertolini, Giovanni Carmelo 35, 97, 201
Bettali, autor fontane na Novoj rivi 77
Bianchi, Carlo Federico 27
Biankini, Juraj 125, 137, 213
Biondi, obitelj 206

Blažeković, Karlo de 77, 206
Bogdanović-Cettineo, Antonietta 109
Borelli, Alfonso 69, 100, 206, 211
Borelli, Franjo 49
Borelli, Manfredo 206
Borelli, obitelj 49, 52, 89, 100-101, 211
Bortolazzi, obitelj 107, 181
Bottinelli, Giacomo 48
Bottinelli, Leone 48
Bottura, Coriolan 123
Brady, Thomas de 17
Brčić, obitelj 157, 216-217
Brčić, Sergio 216
Budak, Josip 205
Bugatto, Nilo 217
Burato, Tomaso 36, 54, 88, 113, 181

C

Cadel, Giuseppe 212
Calogera, obitelj 41
Canova, Antonio 196
Cantù, Angelo 63, 75, 203
Cantù, Marija 97
Caprara, drvodjelac 203
Cepernić, Matija 152-153
Cippico, obitelj 177
Colombani, Artur 165
Colombani, obitelj 165
Colombo, Carlo 45
Conte, Joseph de 209
Corneretto, vlasnik 41
Cosmacendi, Antonio 60, 209
Cosmacendi, obitelj 90-91, 93
Cristo, obitelj 167, 217
Crivelli, Angelo 116
Crivelli, Pietro 115, 189
Crivelli, Vincenzo 159, 192, 206
Cvitanović, Đurđica 7

Č

Čorak, Izidor 155
Čorak, obitelj 155

D

Dallacqua, S. 19
Dandolo, Tullio 199
Danese, general 53, 61
Degan, Simone 19
Desimon, Jakov (Jacobus) 100
Dobronić, Lelja 7

Dobrović, Stjepan 153, 214
Doimo, Savo 212
Dolfin, Geronimo 206
Dose, vojni inženjer 200
Dudan, Alessandro 199
Dunatov, Karlo (Carlo) 123, 213

E

Emiliys, arhitekt 35, 187
Erco, vitez de 101, 206
Ergovac, Vicko (Vincent) 73

F

Fabianich, Donato 201
Fabrović, Franjo (Fabbrovich, Francesco) 203, 205-206, 210
Faccini, Marco, svećenik 210
Falier, Francesco 19
Felicinovich, obitelj 61, 67
Filippi, Donato 210
Filippi, Giuseppe 192, 216
Filippi, Natale 47-48, 202
Filippi, obitelj 67, 155
Finck, Josef 30-31, 188, 204
Fontana, Ricardo 61, 109, 198
Fozza, obitelj 49
Franco, Carlo 48, 203
Franjo I., car 53
Franjo Josip I., car 37, 50, 63, 179, 210
Friedler, arhitekt 169, 193, 218

G

Galešić, obitelj 217
Gerstorff, vojni inženjer 77
Ghilianovich, G. 206
Gilardi, Alessandro 204
Gilardi, Arturo 151, 206
Gilardi, obitelj 146, 149-151, 211, 215, 218
Gilardi, Riccardo 151
Gillhuber, Mihovil (Michael) 37, 60, 63, 66, 77, 89, 99, 188, 198, 204-205, 209, 216
Girolami, A. de 19
Giudicelli, Lorenzo 203
Giupanni, Ante 17, 25
Godeassi, Giuseppe, nadbiskup 97
Godnig, Eugen 113, 154-155, 157, 192, 206, 216
Golles, Luigi 129, 131
Gonano, Luigi 139-141, 215
Gradenigo, Giacomo 207

- Grdović, Joso 216
Gropelli, Giuseppe 100, 210
- H**
Hatzinger, Paul 25, 29, 32-33, 40-43, 196
Hauser, Alois 179
Hayback, Karl 211
Hoerberth, obitelj 206, 210
- I**
Inchiostri, A. 206
Inchiostri, Carlo 95
Iveković, Ćiril Metod 61, 79, 110-111, 113, 129-131, 136-139, 189-191, 198, 210, 212, 214-215
Iveković, obitelj 214
- J**
Jackson, Thomas Graham 61, 96-97, 99, 179, 189, 198, 209-210
Jaffè, T. 207
Jelenković, Ante 142-143
Jelić, Romano 73, 207
- K**
Kadija, Šimun 79, 215
Kakes, obitelj 206, 210
Kandela, Franjo 211
Katalinić Jeretov, Rikard 155, 206, 216
Katić, Šimun 47
Kirchmayer, poduzetnik 82, 94-95, 97, 188, 206
Kiswarday, posjednik 100
Klaić, Mihovil 48
Klein, Augustin 205
Kolanović, Ana 115
Kosteinšek, Franjo 142-143, 215
Krekić, vlasnik 41
- L**
Lantana, obitelj 47, 210, 215
Lapenna, obitelj 206, 210
Lucano, Pietro 117
Luxardo, Michelangelo 95, 167, 171, 197, 206
Luxardo, Nicolò 218
Luxardo, obitelj 109, 170-171
- LJ**
Ljubičić, obitelj 139
- M**
Mamula, Lazar 37, 97
Mandić, obitelj 35, 201
Manigher, Emilio 176-177, 194, 218
Manzin, Giuseppe 67, 111, 181, 206
Marcocchia, Doimo 81, 92, 95, 128-129, 188, 190
Marcocchia, Giorgio 61, 198
Marčelić, Giovanni 111, 212
Marčelić, obitelj 67
Marčetić, M. 167
Marincovich, obitelj 206
Marmont, Auguste 195
Maroević, Ivo 7
Marotti, J. 147
Marušić, Juraj 215
Maštrović, Želimir 218
Matanović, Matija 61, 81, 133, 135, 198, 214, 216
Matesheg, Carlo 48
Matešić, Andrija 215
Matzenik, Anton (Antonio) 61, 74-75, 138-139, 141, 159, 162-163, 165, 191-193, 198, 215, 217
Maupas, Petar Dujam, nadbiskup 27, 97, 99, 200, 210
Mazzoli, Basilio 16-17, 19-21, 196, 199
Mazzoni, Girolamo 101, 105, 121, 137, 190, 211, 214
Mazzoni, obitelj 60, 198
Meichsner, Eugen de 165
Meissner, profesor 35
Melichar, Rudolf 61, 117, 119, 189, 198, 213
Meštrović, obitelj 67, 154-155, 183, 192, 206, 216
Michieli-Barbetta, obitelj 67
Millich, Vincenzo 165, 193, 217-218
Modrić, profesor 79
Molin, Jakov (Giacomo) 49
- N**
Nadali, obitelj 206
Nakić, Dujam (Doimo Nachich) 49
Nani, Francesco, knez 206
Napoleon Bonaparte 13, 16, 51, 59, 195
Nardelli, vitez Nikola 137
- Negri, Giuseppe (Ivan) 153, 218
Negro, obitelj 67
Nievò, Cesare de 19, 25, 35, 38-39, 188, 199
Nikolić (Nikolich), Eneja 61, 101, 120-121, 123, 190, 198, 206, 211, 213
Novaković, inženjer 214-215
- O**
Onega, Pietro 100, 210
Orlić, P. 217
Oštrić (Ostrich), obitelj 59, 101, 206
- P**
Palmarsan, Andrija 215
Panvera, Giovanni Battista 19
Paparella, Gisella 214
Paparella, Marcello 214
Paparella, obitelj 79, 206, 211
Paparella, Spiridione 181
Pappafava, Vladimir 59, 204
Pasquotti, Luigi 204
Pavac, Mate 73
Pekota, Petar 17, 25, 187
Pellegrini, obitelj 206
Perlini, Giuseppe 59, 79, 131, 135, 151, 159, 206, 214
Pescicalli, obitelj 67
Petricioli, Ivo 201
Pichler, Bernhard 211
Pilić, obitelj 206
Pinder, R. 211
Pio IX., papa 210
Pirih, Petar 152-153
Pividori, Lorenzo (Ludovik) 61, 74, 112-113, 116, 122-125, 166-167, 189-190, 193, 198, 212-213, 217-218
Polli, Giorgio 35, 61, 75, 116-118, 189, 198
Presani, Valentino 25-27, 29, 33, 35, 40-41, 44, 73, 107, 187, 196, 201-202, 207
Princ od Serignana 181
Prociukiewicz, arhitekt 61, 172-173, 193, 198, 218
Puhić (Pušić), Marko 89
- R**
Rabis, Antonio 179
Rašković, obitelj 67
Reiner, Franz 201

Relja, Elena 79, 81, 116, 138-139, 191
Relja, obitelj 80
Relja, Pavle 79, 135, 214
Ricci, Francesco 63
Rodić, Gavrilo 205
Romanò, Antonio Luigi de 25, 33, 41-43, 196, 202
Rossi, Giacomo 203
Rossi-Sabattini, obitelj 206
Rougier, gospođa 205

S

Sabalich, Giuseppe 48-49, 203, 208
Salghetti-Drioli, Angelicha 27
Salghetti-Drioli, Francesca 209
Salghetti-Drioli, Franjo 27, 209
Salghetti-Drioli, obitelj 91, 93, 209
Salghetti-Drioli, Simeone 70, 93, 109, 171, 209
Sambunjak, T. 203
Scamozzi, Vincenzo 208
Schien, umjetnik 47
Schwarz, Carl von 61, 77-78, 105, 198, 211
Seifert, glavni savjetnik Namjesništva 203
Siega, Luigi 177
Siladin, Branko 209
Singer, inženjer 152-153, 191, 206, 216
Smirich, Eligio 161-162, 165, 193, 217
Smirich, Giovanni 37, 61, 73, 99-100, 160-161, 192, 198, 206, 217
Spinler, inženjer 61, 109, 189, 198
Stermich (Stermić), Antonio 47, 59
Stipanovich, obitelj 67
Storff, Johann 75
Susan, Karl 61, 103, 105, 107, 189, 198

Š

Škarica, Jakov (Giacomo Skarizza) 176-177, 194, 218

T

Tacconi, Antonio 210
Tamino, Bartolomeo 99, 171,

193-194, 204, 210, 218
Tamino, Giovanni Battista 171, 206
Tamino, obitelj 60, 149, 171, 173, 177, 198, 218
Tamino, Rudolf 194, 218
Testa, Giuseppe 173-174, 193
Testa, Petar (Pietro) 37, 61, 131, 139-140, 188, 190-191, 198
Thara, August 73
Thurn, Raimund 17, 199
Tironi, Pavao 17, 187
Toniatti, trgovac 161
Trevisanato, Enrico 47-48, 61, 188, 198, 203
Trigari, Nicolò 203, 205-206, 210
Tripalo, Ivan 165, 193, 198, 217

U

Umlauf, Ivanica 161, 217
Ušigović, G. 203

V

Vallareso, Matej, nadbiskup 97
Vasari, Giorgio 208
Vetter von Lilienberg, Wenzel Alois 29
Vežić, Pavuša 201
Vitaliani, Ernesto 181
Vladović-Cocetti, Franjo 215
Vlahov, obitelj 151, 216
Vlahov, Roberto 146, 149, 173, 193
Vojnović Nakić, Nikola 17, 187, 191, 199
Vrbinašak, Karlo 133-135, 191
Vukić, Dimitrije 204
Vuković, vitez Antun 131

W

Wagner, Otto 121, 131, 211
Waidmann, Kuno 73-74, 190
Walach, inženjer 75, 105
Welden, Federico 27, 29
Wolff, Lodovico (Ludovik) 60, 130-131, 190, 198, 213, 215

Z

Zavoreo, Frane 17-19, 24-25, 73, 89, 187, 191, 195-196, 199, 208
Zeraushek, obitelj 67
Zeriali, braća 117

Zilio, G. 203
Ziliotto, Luigi 206
Zmajević, Vicko, nadbiskup 214
Zorzi, Alvise 209
Zuccaro, Antonio 48
Zvirčić, obitelj 210

Ž

Žička, vitez L. 173, 198, 218
Žmirić, Eligio vidi Smirich, Eligio
Žmirić, Ivan vidi Smirich, Giovanni

KAZALO GRAĐEVINA

SAKRALNA ARHITEKTURA

Crkva Gospe Loretske 136-139, 191, 214-215
Crkva Gospe od Kaštela 41, 47
Crkva Gospe od Sedam Žalosti 75
Crkva Gospe od Zdravlja 53
Crkva Srca Isusova 155
Crkva sv. Antuna Opatu 51
Crkva sv. Barbare 49, 51
Crkva sv. Donata 31
Crkva sv. Frane 34-35, 187, 196
Crkva sv. Frane – zvonik 33-35, 187, 196
Crkva sv. Frane od Grota 51
Crkva sv. Ilije 35
Crkva sv. Ivana Krstitelja 19, 45
Crkva sv. Jurja 49
Crkva sv. Katarine 200
Crkva sv. Krševana 21
Crkva sv. Lovre 17
Crkva sv. Marcele 200
Crkva sv. Marije 51
Crkva sv. Marije Velike 27
Crkva sv. Martina 49
Crkva sv. Mihovila 19, 37-39, 59, 188, 196-197, 199
Crkva sv. Nikole 205
Crkva sv. Silvestra (prije Sv. Tome) 40-41, 202
Crkva sv. Šime (Šimuna) 35, 53, 61, 72, 179, 181, 202
Kapela na gradskom groblju

25, 27, 188, 197, 200
 Kapela na pravoslavnom
 groblju 74-75, 191, 197
 Kapela sv. Dimitrija 104-105,
 211-212
 Nadbiskupska palača 19, 27,
 32-33, 35, 187, 196, 201
 Samostan sestara Klanjateljica
 Krvi Kristove 179
 Samostan sv. Dimitrija 41,
 105, 211
 Samostan sv. Dominika 31
 Samostan sv. Frane 36-37, 39,
 65, 67, 196, 201
 Samostan sv. Ivana Krstitelja
 19, 51
 Samostan sv. Katarine 29, 31,
 95, 200
 Samostan sv. Krševana 19, 51
 Samostan sv. Marcele 29, 31,
 51, 200
 Samostan sv. Marije 49, 51
 Samostan sv. Mihovila 39,
 188, 197
 Samostan sv. Nikole 31, 41
 Zadarska katedrala II, 34-35,
 45, 53, 61, 97-100, 171, 179,
 181, 188-189, 198, 216, 218
 Zadarska katedrala – zvonik
 61, 96-100, 171, 189, 198, 209-
 210, 216, 218
 Zadarska katedrala – župna
 kuća 34-35, 181
 Crkva Gospe od Ružarija
 (Kričke kod Drniša) 33
 Crkva sv. Frane (Podprag)
 33-34
 Crkva sv. Marije (Privlaka) 33

FORTIFIKACIJSKA AHITEKTURA

Kopnena vrata (Porta
 terraferma) 25, 29-31, 45, 51,
 53, 62-63, 70-71, 75, 82, 188,
 196
 Lančana vrata 31, 66, 99
 Lučka vrata 31, 53, 61-62, 205
 Srednja vrata (Porta di Mezzo)
 25, 31, 53, 62-64, 72, 196-197,
 204
 Vrata Erizzo 62-63, 131, 197
 Vrata Porta Beccheria

(Beccaria) 61, 67
 Vrata sv. Krševana 100, 210
 Vrata sv. Roka 30-31, 72-73,
 187, 200
 Bastion Grimani (poslije
 Gradski perivoj) 27, 29, 70-72,
 93, 121, 196, 206
 Bastion Kaštel 48, 65, 70, 95,
 115, 125
 Bastion Moro (prije Bastion
 sv. Marcele) 58, 60, 65, 69-73,
 82, 91, 93, 95, 109, 121, 171,
 205-206
 Bastion sv. Dimitrija 31, 63,
 65-66, 82, 97, 197, 205
 Bastion sv. Nikole 17, 65-67,
 70, 100, 105, 111, 115, 197,
 205, 211
 Bastion sv. Roka (ili sv.
 Krševana) 31, 65-66
 Bastion Wagner (prije Bastion
 sv. Roka ili sv. Krševana) 72,
 82, 95, 97, 206
 Polubastion sv. Frane 67
 Kula Buovo d'Antona 17
 Utvrda Citadela (bastion
 Cittadelle) 65, 67, 70-71, 105,
 107, 197, 211-212
 Utvrda Forte (utvrda
 Hornwerk) 29, 31, 62-63, 70-
 73, 77, 197, 204, 206
 Utvrda Polumjesec 62, 70, 129
 Utvrđenja Fortini 29, 72, 200

STAMBENA ARHITEKTURA

Kuća Andrović 146-147, 149,
 177, 192, 215, 218
 Kuća Biankini 124-125, 190,
 198, 213
 Kuće Borelli 49, 52, 69, 101-
 102, 116, 187, 189, 210, 214
 Kuće Bortolazzi 41, 53, 107
 Kuća Cepernić 152-153, 193
 Kuća Cippico 177-178, 194, 218
 Kuća Cosmacendi 70, 82, 90-
 91, 93, 95, 188, 209
 Kuće Crivelli (kuća Vicenza
 Crivellija i vila Crivelli) 156-
 159, 192, 217
 Kuća Čorak 151, 154-155, 192,
 214, 216
 Kuća Dobrović 155-157, 192,

214
 Kuća Drioli (Salghetti-Drioli)
 70, 82, 90-91, 93-95, 109, 171,
 188, 209
 Kuća Dunatov 122-123, 190
 Kuća Filippi 67, 154-155, 192
 Kuća Gilardi 150-151, 193,
 214-216, 218
 Kuća Godnig (Branimirova
 obala 27) 151, 154-155, 157,
 192
 Kuća Golles 128-129, 131, 190
 Kuće Gonano 139-141, 191
 Kuća Ćirila Metoda Ivekovića
 129-131, 139, 190, 214
 Kuća Kiswarday 100, 189, 210
 Kuća Kolanović 114-116, 189
 Kuća Kosteinšek 139, 142-143,
 191, 215
 Kuće Luxardo (kuća i vila) 95,
 109, 151, 167, 169-171, 192-193,
 197, 217
 Kuća Manzin 72, 206, 210
 Kuća Marčelić 67, 110-111, 113,
 189, 212, 214
 Kuća Oštrić 59, 210-211
 Kuća Paparella 79, 133, 135,
 191, 214
 Kuće Perlini (Ulica kralja
 S. Držislava 8 i 10, Zrinsko-
 frankopanska ulica 12, Ulica B.
 Peričića 4) 131-132, 135, 190-
 191, 206, 210, 214
 Kuće Perlini na Voštarnici i
 Brodarici (Ulica I. Meštrovića
 9, Branimirova obala 15) 151,
 154, 158-159, 192-193
 Kuća Elene Relja 138-139, 191
 Kuća Vlahov 151, 173-174, 193
 Kuća Vrbinšak 133-135, 191
 Kuća Vukić 71-72, 79, 81
 Kuća Wolff 130-131, 139, 190
 Kuća Zvirčić (zgrada na
 Poljani pape Aleksandra III.
 kbr. 7) 98, 100, 189, 210
 Kuća u Ulici M. Krleže 8 178-
 179, 194
 Kuća u Ulici M. Krleže 14 179-
 180, 194
 Kuća u Ulici I. Meštrovića 57
 179-180, 194
 Vila Battara 166-167, 193, 198
 Vila Brčić 157, 192, 217
 Vila Bugatto 160-161, 193, 217

Vila "Catarina" 146, 149, 151, 171, 192, 215
Vila Colombani 163, 165, 193
Vila Cristo 166-167, 177, 193
Vila "Filomena" 152-154, 191
Vila "Ida" 146, 148-149, 151, 192, 217
Vila Marčetić 167-168, 193
Vila Marini 179
Vila Meichsner 163, 165, 193
Vila Pirih 152-153, 194
Vila Siega 175, 177, 194, 198
Vila Eligija Smiricha 161-162, 165, 193
Vila Giovannija Smiricha 160-161, 192
Vila Škarica 176-177, 194
Vila Tamino 170-171, 173, 193, 218
Vila Tripalo 164-165, 167, 193, 198
Vila Žička 61, 172-173, 177, 193, 198, 217

JAVNA ARHITEKTURA

Kneževa palača II, 13, 17-19, 24, 29, 51, 60, 87-89, 91, 187-188, 195, 199, 208
Kneževa palača – Vijećnica 51, 53, 89, 208
Proviđurova palača (Namjesnička palača) II, 19, 24, 87-89, 91, 179, 188, 208
Gradska straža II, 17, 199
Loža II, 53
Gradski sat 17-19, 54, 187, 191, 195, 199
Gradski perivoj 27, 29, 53, 60, 65-66, 71-72, 93, 181, 187, 209
Gradsko groblje 25-27, 40, 51, 73, 75, 187-188, 190, 196-197, 200
Park Blažeković 70-71, 77, 125, 206
Izletište u uvali Vrulje (Val di borra) 73, 147, 159, 181
Perivoj na bastionu Wagner 60, 65, 82
Električna centrala (1894.) 71, 75, 77, 197
Vodovodna mreža (1838.) 16, 25, 29, 40, 187, 196, 199-200,

207-208
Vodovodna i kanalizacijska mreža (1901.) 58, 61, 75, 77, 197-198
Sudbena palača 41, 61, 106-107, 109, III, 173, 189, 198, 202, 212, 214
Zgrada istražnog zatvora 41, 43-44, 107, 109, 187, 196, 202
Vojarna sv. Mihovila 31
Vojarna Quartieron 31, 61-62, 67, 181, 211
Nova vojarna i vojna bolnica (1845.) 31, 44-45, 70, 187, 196
Nadzorna vojarna na utvrđi Forte (1873.) 77
Palača vojnoga komandanta 69-70, 82, 100, 114-115, 117, 189, 206, 214
Zgrada bersaljera 121, 190
Licej sv. Dimitrija 40, 60-61, 68-70, 103-105, 107, 139, 189, 198, 206, 210-212, 214
Srpska ženska škola 106, III, 189
Opća dječjačka osnovna škola 40, 42, 187, 196, 202
Škola za obrt i zanate (Obrtna škola) 105, 117, 120-123, 190, 198
Zavod za narodne učitelje 75
Ilirsko sjemenište 21, 35
Latinsko teološko sjemenište (Teološki seminar) 35-37, 47, 188, 196, 201
Lazaret sv. Marka 75, 207
Bolnica (hospital) sv. Marka 45
Pokrajinska bolnica 41, 73-74, 79, III, 129, 135, 190, 197, 207
Vojna bolnica sv. Roka (poslije civilna bolnica) 41-42, 192, 196, 202
Vojna bolnica sv. Nikole 61
Bolnica sv. Mate 73-74, 159, 192
Zgrada Austrougarske banke 61, 117, 119, 121, 189, 197-198
Zgrada Narodne banke (Banco popolare) 61, 109, 116-118, 123, 189, 198
Carinarnica 82, 94-95, 97, 188
Hotel "Bristol" 68, 101-103, 189, 206

Hotel "Grand" 181
Kirchmayerova zgrada 82, 94-95, 97, 188, 206
Svratište Zlatni lav (Leone d'oro) 79, 215, 218
Hotelski-lječilišni sklop na Puntamiki (projekt) 78, 197-198
Kavana Central 92, 94-95, 188, 209
Novo kazalište (kazalište "Verdi") 46-50, 60-61, 89, 123, 181, 188, 196-198, 202-203
Plemićko kazalište (Teatro Nobile) 53, 181, 202, 218
Kazalište Teatro dell'Armonia (Trst) 47
Kazalište "Bajamonti" (Split) 48, 203
Arena (amfiteatar), pokretno zabavište 181
Kinodvorana 123-125, 190
Kino "Edison" 183
Hrvatska čitaonica 40, 68, 108, III, 115, 189

Podaci o autorici

Marija Stagličić, povjesničarka umjetnosti, rođena je 1945. u Splitu. Veći dio života provodi u Zadru, gdje radi kao profesorica na Odsjeku za povijest umjetnosti Filozofskoga fakulteta. Od 1992. zapošljava se na Institutu za povijest umjetnosti u Zagrebu. U svom nastavnom i znanstvenom radu bavi se raznim temama od renesanse i baroka do klasicizma i historicizma. Objavila je pojedine studije o slikarstvu iz razdoblja renesanse, baroka i bidermajera. Sustavno se baveći istraživanjem arhitekture zadarskog područja, pisala je o baroknoj, klasicističkoj i historicističkoj arhitekturi te regije.

Autoričina dugogodišnja istraživanja urbanističkog i arhitektonskog razvoja Zadra tijekom 19. stoljeća u cijelosti se donose u ovoj knjizi.

Studije i monografije
Instituta za povijest umjetnosti
knjiga 45

GRADITELJSTVO ZADRA
OD KLASICIZMA DO SECESIJE
Marija Stagličić

Izdavač
Institut za povijest umjetnosti
Ulica grada Vukovara 68/3
10 000 Zagreb
www.ipu.hr

Za izdavača
Milan Pelc

Urednik
Ratko Vučetić

Recenzenti
Pavuša Vežić
Marko Špikić

Lektura i izrada kazala
Ivana Majer

Prijevod sažetka na engleski
Marija Stagličić

Prijevod sažetka na talijanski
Srećko Jurišić

Autor fotografija je Paolo Mofardin
(Institut za povijest umjetnosti,
Fototeka), osim ako uz ilustraciju
nije drugačije navedeno. Sve
fotografije objavljene su uz
suglasnost autora.

Izrada karte
Danijela Šapina

Obrada grafičkih priloga
Danijela Šapina
Marko Ambroš

Grafičko oblikovanje i prijelom
Hamper studio

Tisak
Stega Tisak

Naklada
500

Zagreb, studeni 2013.

ISBN 978-953-6106-97-4
Cip zapis dostupan u računalnome
katalogu Nacionalne i sveučilišne
knjižnice u Zagrebu
pod brojem 863249.
Cijena 90,00 kn